

รายงานผล

การถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ปี ๒๕๖๓

จังหวัดร้อยเอ็ด

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด

กรมส่งเสริมการเกษตร

ถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓ จังหวัดร้อยเอ็ด

*****

๑. ประวัติความเป็นมา

เกษตรกรต้นแบบ
นายภคพล ชวีวัฒน์

เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อศูนย์เครือข่าย..ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรบวงจร...

เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ปัจจุบันอายุ ๕๓ ปี ภูมิลำเนา บ้านหนองคู ตำบลธงธานี อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๑๔๗ หมู่ ๔ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิตสัตวบาล จากคณะเกษตรศาสตร์บางพระ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การประกอบอาชีพ

- เริ่มจากเป็นพนักงานขายทำหน้าที่ส่งเสริมการขาย ขายเคมีภัณฑ์ ปุ๋ย อาหารสัตว์
- เป็นลูกจ้างในฟาร์มกุ้งกุลาดำ ที่จังหวัดตราด เป็นลูกจ้างฟาร์มกุ้งอยู่ประมาณ ๒๐ ปี
- เป็นผู้จัดการฝ่ายขาย บริษัทยูนิยอนอะโกรเทค ประเทศไทย เป็นบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการค้าปุ๋ย เคมีภัณฑ์สำหรับพืช

จุดเปลี่ยนการประกอบอาชีพ

- อายุที่เพิ่มมากขึ้น และความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
- มีแนวคิดอยากกลับมาทำงานที่ภูมิลำเนา คิดวิเคราะห์ระหว่างการทำธุรกิจเกี่ยวกับพืช หรือสัตว์ หากทำธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ จำเป็นต้องหาเครือข่าย วันหนึ่งขณะขับรถเล่นผ่านมองเห็นข้างทางขายแตงโม จึงมีแนวคิดที่จะปลูกแตงโม แต่ปลูกให้มีความแตกต่างจากตลาดส่วนใหญ่ทั่วไป โดยการใช้เทคโนโลยี จึงเริ่มต้นจากการปลูกแตงโมไร้เมล็ด
- ปัจจุบันประกอบอาชีพด้านการเกษตรแบบครบวงจร โดยใช้ชื่อสถานประกอบการว่า “ เกาะแก้ว ฟาร์ม ”

๒. แรงจูงใจในการทำเกษตรปลอดภัย

เพื่อเป็นการตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค และความปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพืชเอง ในขั้นตอนของการปฏิบัติต่อพืช ที่ต้องระมัดระวังเรื่องของสารเคมีตกค้างจากการใช้สารเคมี จึงหันมาสนใจการผลิตพืชแบบปลอดภัย แต่ตนเองยังต้องทำธุรกิจจึงยังต้องผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบของการผลิตแบบ GAP เนื่องจาก การปลูกพืชที่ฟาร์มผลิตนั้นยังเป็นการค้า ดังนั้นเพื่อต้องการผลผลิตยังคงต้องอาศัยปุ๋ยเคมี ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มผลผลิตให้กับพืช อีกทั้งระบบ GAP สามารถใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช แต่ต้องอยู่ในระยะที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค และได้ปฏิบัติตามหลักการผลิตพืชปลอดภัยในระบบของการผลิตพืช GAP ทุกประการ การผลิตพืชในระบบ Organic ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน และราคาในการจำหน่ายเท่ากับสินค้า GAP

ขบวนการผลิตพืชบางชนิดถึงแม้จะยังไม่สามารถผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะขยายผลและเพิ่มระดับการผลิตในด้านความปลอดภัยให้เป็นระบบ Organic ซึ่งปัจจุบันได้เริ่มต้นการผลิตหน่อไม้ฝรั่งให้อยู่ในระบบการผลิตแบบ Organic

ใช้สถานที่ของเกาะแก้วฟาร์ม เป็นสถานที่ในการอบรมการผลิตพืชแบบ GAP ให้กับเครือข่าย

๓. วิธีการดำเนินงาน

หลังจากปรับเปลี่ยนแนวคิด จากอาชีพเดิมเพื่อมาทำอาชีพการเกษตร โดยยึดวิธีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และก่อนที่จะตัดสินใจเพื่อหันกลับมาทำอาชีพการเกษตร ได้วิเคราะห์เรื่องการตลาด พื้นที่ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สูดท้าย ตัดสินใจเลือกผลิตแตงโมไร้เมล็ด ภายใต้ระบบการปลูกพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนการผลิต และต่อมามีการเพิ่มชนิดพืช ได้แก่ เมล่อน หน่อไม้ฝรั่ง มะเขือพวง ผักกาดหอม ข้าวโพดกินสด

ชนิดพืชที่ปลูก

แตงโม

- ได้เมล็ดพันธุ์มาจากจังหวัดสกลนคร นครพนม ชื่อพันธุ์แฮปปี้แฟมมิลี่ ทดลองปลูกแตงโมไร้เมล็ดเมื่อปี ๒๕๕๔ พื้นที่ ๔ ไร่ เมล็ดพันธุ์เมล็ดละ ๓ บาท ๑ ของ บรรจุ ๑๐๐ เมล็ด วัสดุเพาะ ใช้ Media สำเร็จรูป (พีทมอส) อัตราการรอด ๑๐๐ % ระยะปลูก ระหว่างต้น ๔๐ X ๔๐ เซนติเมตร ระหว่างแถว ๓.๕ - ๔ เมตร ใช้พลาสติกคลุมแปลงป้องกันวัชพืช หลังจากเพาะเมล็ด ๑๒ วัน ย้ายต้นกล้าลงแปลงปลูก ในการปลูกช่วงแรก ได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการของบริษัทชินเจนทา

- ขบวนการดูแลรักษา มีตารางการการพ่นสารเคมี การให้ปุ๋ย ใช้ตามคำแนะนำของบริษัท การให้น้ำโดยใช้ระบบน้ำใช้ระบบน้ำพุ่ง

หลังจากปลูก ๒๕-๓๐ วัน แตงโมจะออกดอก จะมีการผสมเกสร จะเหลือไว้ต้นละ ๒ ผล ไว้ดอกในข้อที่ ๑๕ ขึ้นไป ผลผลิต ๒.๕ ตัน/ไร่

- เทคนิคการเพิ่มความหวาน โดยการให้ปุ๋ย หลังจากปลูก ๕ วันเริ่มให้ปุ๋ยสูตรปุ๋ยที่ใช้ ๑๕ - ๑๕ - ๑๕ อัตรา ๐.๐๕ กรัม/ต้น/๓ วัน ใส่ไปก็ระบบการให้น้ำ ๓ ครั้ง/วัน เมื่อผลติดเท่าไข่ไก่ ให้ปุ๋ยสูตร ๑๓ - ๑๓ -๒๑ อัตรา ๐.๕ กรัม/ต้น/๓ วัน เมื่อติดผลให้ปุ๋ยทางใบเป็นอาหารเสริม คือ แคลเซียม โบรอล อัตรา ๓๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร ผสมสารจับใบฉีดพ่น ๓ วัน/ครั้ง หลังผสมเกสร ๒๐ วัน เปลี่ยนสูตรปุ๋ยเป็น ๐ - ๐ -๕๐ อัตรา ๐.๕ กรัม/ต้น ให้ ๒ ครั้ง ห่างกัน ๓ วัน แล้วหยุด งดน้ำจนเก็บเกี่ยว

- โรค แมลง หลังปลูก ๕ วันแรก พ่นสารฆ่าแมลง อบาเม็กติน อีก ๗ วันสลับเป็น อิมอตาโคลพริด หรือ ฟิโพรนิล

- เทคนิคการปลูก ปลูกพันธุ์ไร่เมล็ดหนึ่งสายพันธุ์ (ยีนส์ ๔N) และปลูกพันธุ์ไร่เมล็ดหนึ่งสายพันธุ์ (ยีนส์ ๒N) เช่น พันธุ์ ตอปีโด กินนี) โดยปลูกอัตราส่วน แตงโมไร่เมล็ด : แตงโมไร่เมล็ด ๑๐๐ : ๓๐๐ - ๕๐๐ ตัน ผลที่ได้ จะมียีนส์ ๓ N ซึ่งจะเป็นหมัน

- ปัญหาที่พบในการปลูกแตงโม เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ การเพาะครั้งแรกเปอร์เซ็นต์การงอกมีเพียง ๓๐ % การผสมเกสรไม่สมบูรณ์ เมล็ดดำมีจำนวนมาก ผลผลิตรูปร่างผิดขนาด ลักษณะผลบิดเบี้ยว ผลิตแบบ GAP เพราะยังคงต้องมีการใช้สารเคมี เนื่องจากเพลี้ยไฟระบาดจำนวนมาก ปัญหาช่วงแรกสำหรับผลผลิตที่ออกมา คือขายไม่หมด แก้ปัญหาโดยให้คนงานในฟาร์มนำไปเลี้ยงไก่ ปลา แต่ปัจจุบันไม่มีปัญหา เพราะสามารถนำมาแปรรูปได้

- มีการแก้ปัญหาเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ โดยการใช้เทคโนโลยีชาวบ้าน ในการเพิ่มเทคนิคการงอก คือ แช่เมล็ดในน้ำ ๑ ชั่วโมง ห่อเมล็ดด้วยผ้าขาวบางแล้วหุ้มด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์อีกชั้นหนึ่ง อบอุ่นในกระติกน้ำปิดฝา ตากแดด จำนวน ๒ วัน จะพบว่ามียารงอกออกมา เลือกเมล็ดที่มีรากงอกออกมา มาเพาะใส่ถาดเพาะ เมล็ดที่ยังไม่งอกก็ทำการต่อไป

- ๑ ปี จะปลูกแตงโมได้เพียง ๒ crop เพราะโรคแมลงสะสม จะปลูกซ้ำที่เดิมไม่ได้ จึงมีการเริ่มขยับพื้นที่ปลูก และขยายเครือข่าย หาสมาชิก

- เกรดสินค้า ดังนี้

๑. เกรด A น้ำหนัก ๓ กก.ขึ้นไป ราคา กก.ละ ๔๐ บาท (ส่งห้างเฉพาะเกรด A ราคา กก.ละ ๓๐ บาท)

๒. เกรดบี (ต่ำกว่า ๓ กก.) ราคา กก.ละ ๓๐ บาท

๓. แต่งไส้แตก ราคา กก.ละ ๓๐ บาท

- ราคาจำหน่ายผลผลิต แดงโมไร่เมล็ดราคา กก.ละ ๔๐ บาท แดงโมมีเมล็ด ราคา กก.ละ ๓๐ บาท
ผลผลิต ประมาณ ๓ ตัน /ไร่ ลงทุน ๑๕,๐๐๐ บาท/ไร่ ขายได้ ๔๕,๐๐๐ บาท/ไร่ กำไร ๓๐,๐๐๐ บาท/ไร่

- ตลาด/แหล่งจำหน่าย เริ่มต้นโดยเก็บผลผลิตจำหน่ายเอง โดยทำที่จำหน่ายเป็นร้านเฟิงหมาแหงน
ชั่วคราว ขายอยู่ข้างทางใกล้ฟาร์ม และขายส่ง กรุงเทพฯ โดยส่งที่ห้าง TOP เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า

- ราคาซื้อผลผลิตคืนจากเครือข่าย

แดงโมเกรด A กก.ละ ๑๕ บาท แดงโมปัตเกรด/แดงโมแตก กก.ละ ๑๐ บาท

เมล่อน

- เป็นการปลูกเมล่อนในโรงเรือน ขนาดโรงเรือน ๑๐ x ๒๐ เมตร

ค่าโรงเรือน ๑ หลัง ราคา ๑๖๐,๐๐๐ บาท สาเหตุที่ปลูกในโรงเรือน

เพราะป้องกันโรคแมลงง่าย เมล่อน ๑ crop อายุ ๗๕ วัน

ปลูก ๕๐๐ ต้น/หลัง ลงทุน ๒๐,๐๐๐ บาท/รุ่น

ผลตอบแทน ๕๐๐ ต้นๆละ ๑.๕ กก. จำหน่าย กก.ละ ๙๐ บาท

แต่ถ้าเป็นการปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์ จะควบคุมให้ได้ผลผลิตลูกละ ๒ กก.

- ต่อมาหันมาปลูกแดงโมไร่เมล็ดในโรงเรือน ผลตอบแทนดีกว่า เพราะสามารถป้องกันโรคแมลงได้
ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงน้อยลง ซึ่งปัจจุบันปลูกเมล่อนและแดงโม ในระบบไฮโดรโปนิคส์

- พันธุ์เมล่อนที่ปลูก ได้แก่ บารมี , ๙๐๑ อินทนิล , ไซมิงกร ปัจจุบันปลูกเมล่อนในโรงเรือน ๔ หลัง และมี
เครือข่ายปลูกเมล่อน ๔๐ หลังและรับซื้อผลผลิตคืน

- การเก็บรักษา เมล่อนเก็บได้สูงสุด ๑๔ วัน แดงโมเก็บไว้ได้สูงสุด ๓๐ วัน

- การตลาดเมล่อน ราคาขายปลีกหน้าฟาร์ม กก.ละ ๑๐๐ บาท ส่งห้าง TOP จังหวัดขอนแก่น กก.ละ ๙๐ บาท

- เกรดสินค้า ดังนี้

เกรด A น้ำหนัก ๑.๕ กก.

เกรด B น้ำหนัก ๑.๒-๑.๕ กก (เกรด A B ส่งห้าง TOP จังหวัดขอนแก่น)

เมล่อนตกรเกรด จะขายที่หน้าฟาร์ม

- การแปรรูป ได้แก่ น้ำแดงโมปั่น และเมล่อนนำมาทำบิงซู

- การขยายพื้นที่ ปัจจุบันมีเครือข่ายในจังหวัดมหาสารคาม ยโสธร กาฬสินธุ์

- ราคาซื้อผลผลิตคืนจากเครือข่าย

เมล่อนเกรด A กก.ละ ๗๐ บาท เกรด B กก.ละ ๕๐ บาท

หน่อไม้ฝรั่ง

- เริ่มปลูก ปี ๒๕๖๐ โดยการส่งเสริมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล คือ นางสาวเทียมจันทร์ มงคลธรรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ และเหตุที่มีแรงจูงใจ คือการมีตลาดรองรับ ทั้งในตลาดระดับชุมชน ระดับกลาง และตลาดบน ทั้งมีตลาดต่างประเทศเข้ามาทำสัญญาผูกพันกับกลุ่มเกษตรกร ปลูกในพื้นที่ ๓ ไร่ พันธุ์ที่ปลูก คือ บล๊อคอิมพริฟ ซึ่งมีจุดเด่น คือ หน่อใหญ่ ผลผลิตต่อไร่สูง เดิมปลูกระบบ GAP แต่ปัจจุบันปลูกระบบ Organic ระยะปลูก ระหว่างต้น ๓๐ เซนติเมตร ระหว่างแถว ๑.๕๐ เมตร ใช้ระบบน้ำแบบมินิ สปริงเกอร์

- วิธีการปลูก เมื่อเตรียมแปลงปลูกเสร็จแล้ว ขุดย้ายต้นกล้าที่มีอายุ ๒-๓ เดือน จากแปลงเพาะกล้านำไป ปลูกในแปลงที่เตรียมไว้โดยการจึบรากให้แผ่กระจายออกแล้วจึงกลบดิน รดน้ำให้ชุ่ม เมื่อเห็นว่าต้นเริ่มเจริญเติบโตแล้ว จึงพูนดินกลบโคนต้น

- การดูแลรักษา

๑) การใส่ปุ๋ย เน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หรือปุ๋ยหมักชีวภาพ และฮอร์โมนที่ทำจากพืช และใช้ สารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคโรเดอร์มา โดยใช้คลุกปุ๋ยในดินก่อนปลูก และฉีดพ่นทุกสัปดาห์

ใช้ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและปุ๋ยชีวภาพรองพื้นก่อนปลูก และใส่ทุกระยะพักต้น หนึ่งปีจะใส่ปุ๋ย ๔ ครั้ง (ช่วงพักแปลงถอนต้น)

๒) การให้น้ำ หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก แต่ไม่ต้องการน้ำขังหรือแฉะ

๓) การกำจัดวัชพืช ใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช

- การเก็บเกี่ยว เมื่อปลูกอายุประมาณ ๗-๘ เดือน จะเริ่มให้ผลผลิตเริ่มแทงหน่อ มีดแรกหน่อจะเล็กยังไม่สวย และยังไม่ดีคุณภาพ เพราะมีดแรกจะเน้นการคัดเลือกต้นแม่พันธุ์ ซึ่งใน ๑ หลุม จะไว้ต้นแม่พันธุ์ ๓-๔ ต้นเท่านั้น หลังจากนั้นจะเริ่มเก็บหน่อทุกวันพร้อมการแต่งต้นไปด้วย จะเก็บหน่อไม้ฝรั่งทุกวันประมาณ ๒ เดือน ต้นแม่พันธุ์ ก็จะมีโรทรม ก็จะมีการพักแปลง โดยการถอนต้นแม่พันธุ์ทิ้งทั้งหมด เพื่อจะทำการเลี้ยงต้นแม่พันธุ์ใหม่ จะใช้เวลา พักต้น (พักแปลง) ประมาณ ๑ เดือน จึงจะเริ่มให้น้ำและปุ๋ย ครั้งที่ ๒

- การรักษาคุณภาพหน่อไม้ฝรั่ง เพื่อป้องกันการบานของดอก จะใช้หมวกสวมยอด เพราะถ้าดอกบาน จะทำให้หน่อไม้ฝรั่งตกเกรด ไม่ได้ราคา

- การตลาดหน่อไม้ฝรั่ง

วิสาหกิจชุมชนเกาะแก้วฟาร์ม และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผสมผสานตามแนววิถีอินทรีย์ ที่ตั้ง ๑๔๗ หมู่ ๔ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีนายภคพล ชวีวัฒน์ เป็นที่ปรึกษากลุ่ม ใช้สถานที่ เกาะแก้วฟาร์ม เป็นจุดรวบรวมและรับซื้อสินค้าจากกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเครือข่าย ราคารับซื้อผลผลิตจากเครือข่าย เป็นการซื้อตลาดราคาประกัน กก.ละ ๕๐ บาท และนำมาทำการคัดเกรดอีกครั้งก่อนส่งตลาดกลางและตลาดบน ต่อไป ส่วนสินค้าที่ตกเกรดจะส่งขายในตลาดชุมชน

หน่อไม้ฝรั่งที่จำหน่ายให้ห้าง Top และ Mracro เกรด A B รวม เส้นรอบวงของหน่อ ๑ เซนติเมตร ยาว ๒๕ เซนติเมตร ราคาจำหน่าย จำหน่ายให้ห้าง Top กก.ละ ๑๐๐ บาท วันส่งหนึ่งครั้งๆละ ๕๐ กก. เป็นการขายฝาก แต่ที่ห้าง Mracro เป็นการขายเงินสด

มะเขือพวงไร้หนาม

- พื้นที่ปลูก ๑๕ ไร่ ระบบการผลิตแบบ GAP ปลูกที่ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เริ่มปลูก ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เริ่มเก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ สาเหตุที่เลือกปลูกมะเขือพวงไร้หนาม เพราะเห็นว่าเป็นพืชทนแล้ง ใช้น้ำน้อย เป็นพืชที่ตลาดต้องการ คนปลูกน้อย และราคาไม่ตกต่ำ เก็บผลผลิต ๑ สัปดาห์ ๒ ครั้ง ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕ -๑๕ - ๑๕ ช่วงให้ผลจะให้สูตร ๑๓ -๑๓ -๒๑

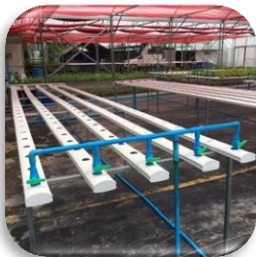

- การตลาด จำหน่ายในราคาส่งที่ตลาดสรรทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด กก.ละ ๒๕ บาท (แม่ค้าขายปลีก ในตลาด กก.ละ ๔๐ บาท) และส่งขายสดให้กับตลาด Mracro ในราคา กก.ละ ๓๐ บาท

- สำหรับมะเขือพวงไร้หนาม มีเกษตรกรเครือข่ายที่จังหวัดอำนาจเจริญ ๑๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่ และปลูก ระบบ GAP รับซื้อผลผลิตคืนจากเครือข่าย คณะกรร กก.ละ ๒๐ บาท

ผักกาดหอม (ผักสลัด)

- ปลูกในโรงเรือนระบบอัจฉริยะ ขนาด ๑๐x ๒๐ เมตร ผลผลิตขายที่หน้าฟาร์ม ขายสด กก.ละ ๕๐ บาท เป็นการผลิตในระบบ Organic ปัจจุบันมีปัญหาด้านการตลาด คนปลูกมาก

- คำว่าระบบอัจฉริยะ อธิบายให้เข้าใจง่ายๆ คือ ตั้งระยะเวลาให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติ ระบบมีการผสมปุ๋ยเอง วัดค่า EC (ความเข้มข้นปุ๋ย) เอง ให้เป็นระบบน้ำวน สิ่งที่ได้จากระบบนี้ คือ ความแม่นยำ ต้นทุนปุ๋ยต่ำ ค่าแรงงานลดลง แรงงาน ๑ คน สามารถดูแลได้ ๓-๔ ไร่

ข้าวโพดกินสด

- ข้าวโพดกินสด พันธุ์ฮอกไกโด ปลูกในโรงเรือนระบบอัจฉริยะ จำนวน ๒ หลัง เพิ่งทดลองปลูกได้ ๒ crop วัสดุปลูกประกอบด้วย ขุยมะพร้าว ดิน ปุ๋ยอินทรีย์ โรงเรือน ๑ หลัง ปลูกได้ ๕๐๐ ต้น ต้นละ ๑ ฝัก ๑ ต้นจะมี ๒ ฝัก ฝักแรกปล่อยให้โต ฝักที่ ๒ เก็บเป็นฝักอ่อน

การตลาด ฝักละ ๓๙ บาท ส่งตลาดห้างTOP และขายออนไลน์
ฝักอ่อนจำหน่าย กก.ละ ๑๐๐ บาท(๑๕ ฝัก/ ๑ กก.)

การบริหารจัดการ

- เงินทุน ใช้ทุนของตนเองทั้งหมด
- ที่ดินของตนเอง และเช่าที่ดิน กรณีที่เช่าที่ดิน จะพิจารณาพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี
- การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา และการนำมาปรับใช้กับฟาร์มตนเอง
แบบลองผิดลองถูกจนเกิดความชำนาญ

- การจัดการฟาร์ม มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ดังนี้

๑) แรงงานหน้าร้าน/หน้าฟาร์ม

- พนักงานประจำ แผนกคัดเกรด วันละ ๓ คนๆละ ๓๐๐ บาท

แผนกบรรจุภัณฑ์ และจำหน่ายสินค้าหน้าร้าน วันละ ๓ คนๆละ ๓๐๐ บาท

๒) แรงงานในฟาร์ม วันละ ๓ คนๆละ ๓๐๐ บาท

๓) พนักงานประจำรายเดือน จำนวน ๑ คน เดือนละ ๑๒,๐๐๐ บาท

- ตลาด มี ๓ ระดับ คือ ตลาดชุมชน ตลาดระดับกลาง ได้แก่ ร้าน TOP Supermarket ทั่วประเทศ ห้างMarcro ห้าง Big C และตลาดบน ได้แก่ ตลาดประเทศไต้หวัน ประเทศญี่ปุ่น

- แนวคิดการทำธุรกิจเกษตรเชิงท่องเที่ยว ยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เดินตามรอยพ่อ เมื่อมีการผลิต มีผลผลิตเกิดขึ้น ก็คิดว่า ทำอย่างไรจะรวมกลุ่มเกษตรกร ให้มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และมีอาชีพที่ยั่งยืนได้ จึงมีแนวคิด ปลูกพืชหลายๆอย่างในพื้นที่ของตนเอง และเปิดหน้าร้านเป็นจุดจำหน่ายสินค้าเป็นสินค้าที่ปลอดภัย โดยตั้งชื่อสถานประกอบการ ว่า “ เกาะแก้วฟาร์ม ”

- จัดเป็นสถานที่ประชุม สัมมนาฯ และเป็นแหล่งศึกษาดูงาน อัตราค่าใช้บริการ ๑๒๐ บาท/ราย

รวมอาหารและอาหารว่าง/เครื่องดื่ม

- วิธีการตรวจเยี่ยมเครือข่าย ๓ วันจะออกตรวจเยี่ยมเครือข่าย ๑ ครั้ง เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการผลิตพร้อมให้คำแนะนำ และปัจจุบันใช้การสื่อสารทางโทรศัพท์ ทางโซเชียลมีเดียในการติดต่อ จะลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลา แต่จะไปรับของที่ฟาร์มเครือข่ายด้วยตัวเอง

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ความกระตือรือร้น
- การแสวงหาความรู้ / โอกาส / ประสบการณ์ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การเดินทางหาประสบการณ์จะทำให้ได้แนวความคิดจากที่อื่นมาปรับใช้ในฟาร์มตนเอง
- แสวงหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในฟาร์ม
- วิเคราะห์พืช วิเคราะห์ตลาด และราคา ประกอบการตัดสินใจ โดยวิธีคิดในการเลือกชนิดพืชที่จะผลิต คือ การตลาดนำการผลิต และทำสินค้าที่มีคุณภาพแตกต่างจากสินค้าทั่วไปเน้นความปลอดภัยสู่ผู้บริโภค
- วางแผนการตลาด มุ่งเน้นที่ตลาดกลางและตลาดบน เช่น ห้าง Marcro ห้าง Lotus ซึ่งการจะนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่าย ต้องเป็นสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น GAP อินทรีย์ นั่นคือความได้เปรียบจากสินค้าทั่วไป โดยมี **แตงโมไร้เมล็ด** เป็นจุดดึงดูดลูกค้า ผลพบว่าได้รับการตอบรับที่ดีมาก ต่อมาจึงได้มีแนวคิดว่าจะไม่ผลิตพืชเชิงเดี่ยว แต่จะนำนวัตกรรมใหม่ๆมาผลิตพืชปลอดภัย โดยการทดลองปลูกเมล่อน แตงโมไร้เมล็ด มะเขือเทศทานผลสด โดยการปลูกในระบบโรงเรือนแบบปิด และการให้น้ำในระบบอัตโนมัติ เป็นที่ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป หน่วยงานภาครัฐเข้ามาศึกษาดูงาน ต่อมาได้เปิดเป็นร้านกาแฟ และนำสินค้าที่มีอยู่ในฟาร์มมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น น้ำแตงโมปั่น บิงซู และต่อมาได้เป็นจุดเรียนรู้และสถานที่อบรมศึกษาดูงานของเกษตรกรทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

- มุมมองของตลาด คือการผลิตสินค้า สู่ Modern Trade ทั้งในประเทศ และตลาดต่างประเทศ

รางวัลแห่งความสำเร็จ

๑. GAP ดีเด่นระดับเขต จากกรมวิชาการเกษตร ปี ๒๕๖๑
๒. GAP ดีเด่นระดับ อันดับ ๒ ระดับประเทศ จากกรมวิชาการเกษตร ปี ๒๕๖๑
๓. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด ปี ๒๕๖๒
๔. เกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด สาขา พืชสวน ปี ๒๕๖๑
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตพืช มีร้านค้า

จำหน่ายสินค้าที่ฟาร์ม ใช้ชื่อ ฟาร์มว่า “เกาะแก้วฟาร์ม”

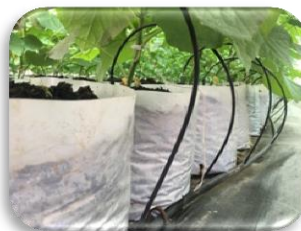
๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และภาวะการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิดสายพันธุ์ใหม่ (COVID-๑๙) ทำให้ยอดสั่งซื้อลดลง และไม่สามารถส่งออกต่างประเทศได้	<ul style="list-style-type: none"> - ขยายตลาด โดยการเข้าสู่ตลาดขายสด ซึ่งปัจจุบันได้โควตาการส่งในตลาด Macro ๑๐ สาขา - แนวน้อมตลาด มุ่งไปที่ตลาดโลตัส - ตลาดออนไลน์ ปัจจุบันสินค้าที่ขายในตลาดออนไลน์ได้แก่ ข้าวโพด แตงโม เมล่อน - การขายผลผลิตหน้าฟาร์ม ซึ่งเน้นผลผลิตสด เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเกษตรเชิงท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ทางหนึ่ง
หน่อไม้ฝรั่งราคาความผันผวน	ขายในตลาดท้องถิ่น ตลาดขายปลีก และตามออเดอร์
ปัจจัยการผลิตบางชนิด ราคาแพง เช่น ขุยมะพร้าว ราคาตันละ ๓,๐๐๐ บาท และจะมีปัญหาเรื่องโรคแมลงสะสม	ผลิตพืชโดยระบบไฮโดรโปนิกส์
การระบาดของโรค แมลง	ผลิตพืชในโรงเรือน ในระบบอัจฉริยะ เมื่อไม่มีโรคแมลง ก็ไม่มีความจำเป็นต้องใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์แทน ก็สามารถผลิตพืชปลอดภัยได้

เครือข่าย ประสบความสำเร็จเป็นบางราย	ชักนำให้เครือข่ายหลายราย หันมาสนใจการผลิตพีช ในระบบโรงเรือนอัจฉริยะ
ความซื่อสัตย์ของเครือข่าย ในการผลิตพีชโดยไม่มี พันธะสัญญา	การเริ่มต้นการผลิตของเครือข่าย เมื่อได้ผลผลิตดี จะไม่ส่งผลผลิตให้ แต่จะขายเองซึ่งได้ราคา ดีกว่า แต่เมื่อถึงจุดหนึ่ง ราคาตกต่ำ จะกลับมาส่งผลผลิตให้ ที่ฟาร์มจะแก้ไข้ปัญหาโดยการไม่รับซื้อ และจะตัด ออกจากการเป็นเครือข่าย
ผลผลิตจากเครือข่ายไม่ได้คุณภาพตามเกรด เนื่องจาก ไม่ได้ผลิตตามคำแนะนำ หรือจากภัยธรรมชาติ	จะอนุญาตให้เครือข่าย จำหน่ายผลผลิตด้วยตัวเอง โดยไม่ถือเป็นการผิดข้อตกลง

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

- สร้างรายได้ เป็นอาชีพที่ภาคภูมิใจ เนื่องจากเป็นงานอิสระ
- ถือเป็นโชคดีของตนเองที่มีโอกาสได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเกษตร เพื่อเป็นวิทยาทานและ ฟื้นฟู อาชีพให้เกษตรกรและผู้สนใจ จากการทำวิทยากรถ่ายทอดความรู้สามารถใช้ฟาร์มของตนเองเป็นต้นแบบในการ เรียนรู้และผลิตพีชโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สร้างแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการประกอบอาชีพด้าน การเกษตร

- สร้างเครือข่ายการผลิตพีช สำหรับเกษตรกรรายย่อย ที่ผลิตพีชได้ตามคุณภาพที่กำหนด “เกาะแก้วฟาร์ม” เป็นจุดรับซื้อและรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ถือว่าเป็นการสร้างกระบวนการผลิตพีชแบบครบวงจรให้เกษตรกร รายย่อย และตนเองก็สามารถดำเนินธุรกิจแบบครบวงจร เป็นการพึ่งพากันด้านเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

- เมื่อเป็นต้นแบบในการผลิตพืชในโรงเรือน จึงมีเกษตรกรสนใจให้สร้างโรงเรือนให้ จนปัจจุบันกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างรายได้จากการรับสร้างโรงเรือนอัจฉริยะในการปลูกพืชให้กับทั้งเกษตรกร และภาครัฐ

- เกาะแก้วฟาร์มกลายเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ที่ครบวงจร พร้อมรองรับผู้แสวงหาความรู้
- และที่สำคัญ มีความสุขที่ได้ทำ

๗. การขยายผลสู่เกษตรกร

เกาะแก้วฟาร์ม เป็น เครือข่าย ศพก.ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และจากที่อื่นๆที่เกษตรกรสนใจนำกิจกรรมการเกษตรที่ฟาร์ม ไปขยายผล จนสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในการผลิตพืชครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต ถึงการตลาด โดยการรับซื้อผลผลิตคืนจากเครือข่าย และยึดหลักการตลาดนำการผลิตตามนโยบายภาครัฐ ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ดังนี้

- ๑) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรถั่วดาวอินคา ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สมาชิก ๑๕ ราย พื้นที่ ๑๕ ไร่
- ๒) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองงู ตำบลหนองหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สมาชิก ๑๑ ราย พื้นที่ ๑๕ ไร่
- ๓) กลุ่มปลูกหน่อไม้ฝรั่งบ้านมะหรี ตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สมาชิก ๑๕ ราย พื้นที่ ๑๕ ไร่
- ๔) กลุ่มปลูกหน่อไม้ฝรั่งตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สมาชิก ๕ ราย พื้นที่ ๑๐ ไร่
- ๕) กลุ่มเกษตรกรอำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ๒๐ ราย พื้นที่ ๕๐ ไร่
- ๖) เกษตรกรรายย่อยจากอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒ ราย พื้นที่ ๒ ไร่

- เป็นต้นแบบให้เกษตรกรรายย่อย ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตพืช โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปลูกพืชในระบบปิด

๘. แนวคิด และข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมของ ศพก.

- ศพก.หรือเครือข่าย ต้องยืนได้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อยู่เสมอ ไม่รอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

๙. ข้อคิดเห็นจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล นางสาวเทียมจันทร์ มงคลธรรม

ในงานส่งเสริมการเกษตร

- การสร้างเกษตรกรต้นแบบเป็นเรื่องที่ยากมากในการพัฒนา ถ้าหากภาครัฐไม่สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพ

- ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการขอมาตรฐานการผลิตและถ่ายทอดความรู้

- ในส่วนของเกษตรกรรายย่อยหรือกลุ่มผู้ผลิตเองต้องได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้อยู่เสมอ และต้องผลิตสินค้าตนเองให้มีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

- ภาครัฐและเอกชนควรประสานงานและร่วมมือกันเดินไปในทิศทางเดียวกัน

*****

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียน

สถานที่ถอดบทเรียน

“เกาะแก้วฟาร์ม” ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อศูนย์เครือข่าย..ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรครบวงจร...

คณะทำงานถอดบทเรียน

๑. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต	ประธานคณะทำงาน
๒. นางสาวพนธิวา พรหมเพียงช้าง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงาน
๓. ว่าที่ ร.ต.อิสระพงศ์ ไตรศร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงาน
๔. นางสาวจิรภัทรย์ ต่อเสนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๕. นางสาวปิยะมาพร พรรณาภพ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๖. นายเสน่ห์ คงเจริญ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
๗. นางระวีวรรณ ศรีรับขวา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงานและเลขานุการ

ผู้สนับสนุนและร่วมถอดบทเรียน

๑. นายอาทิตย์ ศิริสิงห์	เกษตรอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเกษตรอำเภอเสลภูมิ
๒. นางสาวเทียมจันทร์ มงคลธรรม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเสลภูมิ
๓. นายสมพงษ์ ศรีสุระ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเสลภูมิ

ผู้รับการถอดบทเรียน

นายภคพล ขวี่วัฒน์ เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

.....